

Motion till riksdagen 2018/19:1767

av **Marlene Burwick och Maria Gardfjell (S, MP)**

Planeringen av det svenska stamnätet för el och behovet av ökat effektutrymme

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om planeringen av det svenska stamnätet för el och behovet av ökat effektutrymme och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Elnätet i Sverige består av ett nationellt stamnät som Svenska kraftnät (SVK) äger. Kopplat till det nationella nätet finns regionala och lokala nät med olika nätägare.

Många kommuner och regioner har idag behov av ett förstärkt stamnät. Tidsplanen för ökningen av effektutrymmet måste gå i takt med de utbyggnadsplaner som finns. Den planerade utbyggnad som exempelvis Uppsala står inför och den planerade utvecklingen av kollektivtrafiken kommer annars att bli mycket svår att genomföra.

Situationen är idag på många ställen akut och det saknas i dag bland annat förutsättningar att arbeta konkret med satsning av elektrifiering av transportsektorn eller etablering av ny elintensiv industri som behövs för omställningen till fossilfritt. Det kan inte heller uteslutas att det kan komma att påverka etableringen av företag som behövs för ökad sysselsättning.

Det finns stor konkurrens på tillgänglig effekt. Det är viktigt att effektutrymme går till mest samhällsnytta. Bostäder, kollektivtrafik, företagsetableringar som generar många nyanställningar ska rimligen prioriteras före effektintensiva industrier som anställer väldigt få personer.

Prövningstiderna för att bygga ut stamnätet tar idag allt för lång tid. Vi behöver en effektivisering av Energimarknadsinspektionens prövning och en översyn av regelverk och prövningsprocess rörande koncession och miljötillstånd för elledning. Ledtiden för förstärkningarna av nätet ligger på över 10 år och då är byggtiden (projektering och färdigställande 2–3 år). Övrig tid är Energimarknadsinspektionens handläggning och prövning i mark- och miljödomstolarna.

Beroende på de långa tidplanerna för utbyggnaden av stamnätet behöver kort-siktigare åtgärder genomföras. Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen bör stödja effektåtgärder som ökar kapacitetsutrymmet i regionerna. Det kan handla om ökade möjligheter att arbeta med innovationer för laststyrning och med prognosmodeller i befintligt nät, utveckling av energilager, effektiviseringsåtgärder och effektmarknad positiv effekt. Det är åtgärder som kommer att behöva genomföras parallellt med eller före en utbyggnad av elnäten. Ett omställt samhälle kommer enligt de scenarier som finns att kräva betydligt högre effektuttag än i dag.

Vi ser idag en utveckling där kraftvärmen avetableras i landet och i Europa. Vid nyinvesteringar tas idag elkraftproduktionen bort och endast värmen behålls. Skälet är framför allt låga elpriser. Här kan taxor eller avgifter ge möjligheter för kraftvärmen. Frågan om kraftvärme har också stor betydelse ur beredskapssynpunkt.

Marlene Burwick (S)

Maria Gardfjell (MP)